

DECIZIE

18 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul: Iulia Sîrcu
Judecătorii: Dumitru Visternicean, Galina Stratulat
Dumitru Mardari, Nina Vascan

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Jurcov Anatolii împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de către Ministerul Justiție al Republicii Moldova și admis apelul declarat de către Jurcov Anatolie, casată parțial hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 27 mai 2016 și emisă în partea casată o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă

La 17 februarie 2016, Jurcov Anatolii a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, s-a adresat către Procuratura Rezina cu cerere, privind intentarea urmăririi penale în baza semnelor constitutive ale componenței de infracțiune prevăzute de art. 166¹ Cod penal – tortura, tratamentul inuman și degradant.

Neprimind răspuns în termenul prevăzut de lege, în temeiul art. 299¹-299² Cod de procedură penală s-a adresat cu plângere procurorului ierarhic superior, însă și aceasta a fost lăsată fără răspuns.

Dat fiind faptul că cererile sale nu au fost examinate, la 14 august 2015 s-a adresat judecătorului de instrucție a Judecătoriei Rezina cu plângere, în baza art. 313 Cod de procedură penală.

Menționează reclamantul că nici de la judecătorul de instrucție nu a primit răspuns, astfel în conformitate cu prevederile art. 20 alin. (5) și (6) și art. 313 Cod de procedură penală a adresat președintelui Judecătoriei Rezina cerere privind atenționarea faptului

încălcării de către judecătorul de instrucție a termenului rezonabil de examinare a plângerii.

Indică reclamantul că, plângerea sa adresată la 14 august 2015 judecătorului de instrucție în temeiul art. 313 Cod de procedură penală nu a fost examinată în termen, din ce cauză a adresat instanței mai multe plângeri, inclusiv a adresat o sesizare și Consiliului Superior al Magistraturii, prin care a solicitat atragerea judecătorului de instrucție Balan Andrei la răspundere disciplinară pentru nerespectarea termenului de examinare a petiției.

Evidențiază reclamantul că prin răspunsurile președintelui Judecătoriei Rezina la petițiile sale se confirmă că plângerea înregistrată în luna august 2015, a fost examinată cu emiterea încheierii judecătorului de instrucție abia la 29 ianuarie 2016, adică peste 5 luni.

Susține reclamantul că afirmațiile președintelui Judecătoriei Rezina expuse în răspunsul nr. 14 din 05 ianuarie 2016 referitor la faptul că judecătorul de instrucție s-a aflat în concediu de odihnă anual și nu avea cine să examineze plângerea sa, sunt în contradicție cu cele invocate în hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii „Cu privire la demersurile unor președinți ai instanțelor judecătorești, referitor la desemnarea unor judecători pentru exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție” nr. 636/27 din 17 septembrie 2013, potrivit căreia la Judecătoria Rezina au fost desemnați judecătorii Ludmila Coțaga și Tudor Leahu pentru exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție al instanței pe perioada de imposibilitate a acestuia de a-și realiza sarcinile de serviciu.

Consideră reclamantul că, prin acțiunile atât a procurorului în Procuratura Rezina, cât și a judecătorului de instrucție din Judecătoria Rezina i-a fost încălcat dreptul la examinarea cererii în termenul legal, fapt ce i-a cauzat prejudicii morale.

Cere reclamantul Jurcov Anatolii constatarea încălcării dreptului său la examinarea în termen rezonabil a plângerii sale din 14 august 2015 și încasarea din contul statului în beneficiul dânsului a prejudiciului moral în mărime de 10 000 euro.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 27 mai 2016, acțiunea a fost parțial admisă, fiind constatată încălcarea dreptului lui Jurcov Anatolii la examinarea în termen rezonabil a plângerii acestuia din 14 august 2015. S-a considerat drept satisfacție echitabilă pentru repararea prejudiciului moral cauzat constatarea încălcării dreptului lui Jurcov Anatolii la examinarea în termen rezonabil a plângerii din 14 august 2015. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017, a fost respins apelul declarat de către Ministerul Justiției și admis apelul declarat de către Jurcov Anatolii, casată hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 27 mai 2016 în partea respingerii pretenției privind repararea prejudiciului moral și în această parte a fost emisă o nouă hotărâre, prin care a fost dispusă încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Jurcov Anatolii sumei de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a petiției. În rest hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 27 mai 2016 a fost menținută.

La 08 noiembrie 2017, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău

din 15 iunie 2017 și hotărârii Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 27 mai 2016, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Recurentul Ministerul Justiției în motivarea recursului a invocat că instanțele ierarhic inferioare au interpretat și aplicat în mod eronat normele de drept material și procedural, neelucidând pe deplin circumstanțele cauzei.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă că copia deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017 a fost expediată în adresa recurentului la 11 septembrie 2017 (f.d. 136), însă lipsesc date (aviz de recepție) despre recepționarea acesteia, iar recurentul indică că a recepționat copia deciziei recurate la 14 septembrie 2017.

În circumstanțele relevate, recursul declarat de către Ministerul Justiției la 08 noiembrie 2017 se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

La 15 februarie 2018, în adresa intimatului Jurcov Anatoliei a fost expediată copia recursului declarat de către Ministerul Justiției cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 28 februarie 2018 și la 06 martie 2018, Jurcov Anatoliei a depus referințe la recursul declarat, invocând caracterul neîntemeiat al acestuia, solicitând respingerea lui cu menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 28 martie 2018 recursul declarat de către Ministerul Justiției a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel în partea admiterii apelului declarat de către Jurcov Anatoliei și emiterea unei noi hotărâri sub formă de încheiere prin care a dispune restituirea apelului, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. g) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel, cu pronunțarea unei încheieri de restituire a cererii de apel dacă există temeiurile prevăzute la art.369.

Potrivit art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 116 alin. (1) și (2) CPC, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată.

Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei rezultă că, Jurcov Anatoliei a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 27 mai 2016, în partea respingerii pretenției privind repararea prejudiciului moral la 03 iulie 2016.

În textul deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017 se conține concluzia instanței de apel precum că Jurcov Anatolii a declarat apel în interiorul termenului de atac prevăzut de art. 362 alin. (1) CPC.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține însă că, termenul de declarare a apelului a început să curgă la 28 mai 2016, ziua imediat următoare adoptării hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, și a expirat 30 de zile mai târziu, la 26 iunie 2016, aceasta fiind ultima zi de depunere a apelului.

Astfel, apelul împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 27 mai 2016, a fost declarat de către Jurcov Anatolii peste 7 zile calendaristice după expirarea termenului legal.

Se accentuează că Jurcov Anatolii, deși a indicat că a primit mai târziu dispozitivul hotărârii primei instanțe, nu a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 27 mai 2016.

Prin urmare, în situația în care intimatul-apelant Jurcov Anatolii a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 27 mai 2016 cu depășirea termenului legal de atac, fără solicitarea repunerii în termenul de declarare a apelului, iar instanța de apel în contradicție cu normele imperative de drept procedural a considerat apelul declarat ca fiind depus în termen legal și l-a examinat în fond, se ridică chestiuni pe marginea respectării la caz a standardelor unui proces echitabil garantate pe terenul art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Se reține prin prisma jurisprudenței relevante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului contra Republicii Moldova în privința standardelor de procedură imperative, că încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil garantat de art. 6 paragraf 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat într-o manieră certă interpretarea și aplicarea eronată de către instanța de apel a normelor de drept procedural referitor la termenul de declarare a apelului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Ministerul Justiției, a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017 în partea admiterii apelului declarat de către Jurcov Anatolii și încasării sumei de 5 000 lei în beneficiul acestuia cu titlu de prejudiciu moral și de a emite în această parte o decizie sub formă de încheiere prin care a dispune restituirea apelului declarat de către Jurcov Anatolii împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 27 mai 2016, ca fiind depus în afara termenului legal, în rest decizia Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017 a menține.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. g) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Jurcov Anatolii împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral, în partea aditerii apelului declarat de către Jurcov Anatolii și încasării sumei de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, cu emiterea în această parte a unei decizii sub formă de încheiere, prin care:

Se restituie apelul declarat de către Jurcov Anatolii împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 27 mai 2016, ca fiind depus în afara termenului legal.

În rest decizia Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017 se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Dumitru Visternicean

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Nina Vascan